

ชื่อเรื่อง รูปแบบการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัย บุญล้วน อุดมพันธ์ **ปริญญา** ปริญญา ป.ร.ค.(ยุทธศาสตร์การพัฒนากฎมภาค)

อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ดร.รังสรรค์ สิงห์เลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
ผศ.ดร.สุณี สาธิตานันต์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เพื่อสร้างรูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) เพื่อทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างเป็นสหกรณ์การเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 313 สหกรณ์ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้รูปแบบการวิเคราะห์สมการ โครงสร้าง (Structural Equation Model)

ระยะที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบการพัฒนาแบบความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้จากผลวิจัยในระยะที่ 1 ด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน 20 คน มาร่วมกันวิพากษ์ จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง และนำไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินรูปแบบการพัฒนาแบบความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 3 การทดลองและการประเมินผลของรูปแบบการพัฒนาแบบความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่สหกรณ์การเกษตรจำนวน 5 สหกรณ์ เพื่อวิเคราะห์ผลการทดลองยืนยันประสิทธิผลรูปแบบการ

พัฒนารูปแบบความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เปรียบเทียบผลการทดลองก่อนและหลัง โดยวิเคราะห์ด้วย Wilcoxon Signed Rank Test

ผลการวิจัย พบว่า

1. แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยตัวแปรเชิงสาเหตุส่งผลโดยตรงต่อความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ปัจจัยด้านด้านการบริหารจัดการ(มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.33) ปัจจัยด้านการสื่อสาร(มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.32) ปัจจัยด้านความผูกพันต่อองค์กร (มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.29)

2. ผลการประชุมปฏิบัติการ และการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้ได้รูปแบบการพัฒนารูปแบบความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 11 กิจกรรม ได้แก่ 1) สหกรณ์ที่พบสหกรณ์น้อง 2) เครือข่ายสหกรณ์การเกษตรจังหวัดร้อยเอ็ด 3) อบรมด้านความผูกพันองค์กร 4) การระดมสมองเรื่องความผูกพันในองค์กร 5) ศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 6) ฝึกปฏิบัติการสื่อสารในองค์กร 7) อบรมการพัฒนาการบริหารจัดการองค์กร 8) อบรมการสื่อสารในองค์กร 9) สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ พบสำนักงานสหกรณ์ 10) การเสวนาเรื่องความเข้มแข็งในองค์กร 11) ข้าวเที่ยงคุ้มโฮม

3. ผลการทดลองรูปแบบการพัฒนารูปแบบความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีผลทำให้ความเข้มแข็งของสหกรณ์การเกษตร เพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

TITLE : A Model for Strengthening the Agricultural Cooperatives
in the Northeast of Thailand

AUTHOR : Boonluan Udomphan **DEGREE :** Ph.D. (Region Development Strategies)

ADVISORS : Asst. Prof. Dr. Rangsan Singhalert
Asst. Prof. Dr. Sunee Sathitanant

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2013

ABSTRACT

The purposes of the research were to 1) study factors that influenced the strength of the agricultural cooperatives in the Northeast of Thailand, 2) formulate a proper model to strengthen the agricultural cooperatives in the Northeast of Thailand, and 3) implement and evaluate the model for strengthening the agricultural cooperatives in the Northeast of Thailand.

The research was carried out in 3 phases as follows:

Phase 1 was a quantitative research to study the factors that influenced directly and indirectly the strength of the agricultural cooperatives in the Northeast of Thailand. The sample group was 313 agricultural cooperatives in the Northeast of Thailand. The data were collected by using a questionnaire and analyzed by using the Structural Equation Model (SEM) or Path Analysis.

Phase 2 was to formulate a model to strengthen the agricultural cooperatives in the Northeast of Thailand based on the information from Phase 1 by means of brainstorming ideas and suggestions in a workshop of 20 stakeholders. Then the draft model was presented to experts for consideration and improvement.

Phase 3 was to implement and evaluate the effectiveness of the model for strengthening the agricultural cooperatives in the Northeast of Thailand. The target group comprised five agricultural cooperatives. The pretest and posttest implementation of the

model were administered and the results were compared using the Wilcoxon Signed Rank Test.

The research results were found as follows:

1. With the support of empirical data, the variables that directly influenced the strength of the agricultural cooperatives in the Northeast of Thailand included the administrative management factor (the coefficient was 0.33), the communicative factors (the coefficient was 0.32), and the organization loyalty factor (the coefficient was 0.29).

2. The model for strengthening the agricultural cooperatives in the Northeast of Thailand comprised 11 activities; namely, 1) the meeting of new and old agricultural cooperatives, 2) agricultural cooperatives network in Roi-Et, 3) training on organization loyalty, 4) brainstorming in organization loyalty, 5) study visits and learning exchanges, 6) practice in organization communication, 7) training in organization management, 8) training in organization communication, 9) The auditing office meets agricultural cooperatives, 10) the seminar on the strength of organizations, 11) strengthening agricultural cooperatives through social gathering for lunch

3. After implementation, it was found that the strength of the agricultural cooperatives in the Northeast of Thailand was higher than before the implementation with a statistical significance at .05 level.